

นาฏยประดิษฐ์ของสถาพร สนทอง
CHOREOGRAPHY OF SATHAPORN SONTHONG

ลลิตา สว่างศรี*

วิชชุตา วุฒาติย์**

บทคัดย่อ

สถาพร สนทอง เปรียบเสมือนเพชรเม็ดงามแห่งวงการนาฏศิลป์ไทย ท่านได้ออกแบบคิดค้นให้การแสดงนาฏศิลป์ไทยมีรูปแบบที่ทันสมัย ยังคงจารีตแบบนาฏศิลป์ไทยได้อย่างเหมาะสม มีความแปลกตา และสามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบให้คนยุคใหม่เข้าถึงงานนาฏศิลป์ไทยได้ง่าย และไม่น่าเบื่อ ผลงานมีความโดดเด่นเป็นที่กล่าวถึง ว่าเป็นการประดิษฐ์สร้างสรรค์นาฏศิลป์ไทยรูปแบบใหม่ ที่ยังไม่มีใครเคยกล้าทำมาก่อน มีความคิดที่แหวกแนว ออกนอกกรอบ แปรจากนาฏศิลป์ท่านอื่น จึงมีคนวิจารณ์ทั้งแง่บวกและแง่ลบ แต่ด้วยความที่เป็นคนมีขันติ และเปิดใจยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างจากผู้อื่น สถาพร สนทอง จึงยังคงมุ่งมั่นและพัฒนาผลงานตามรูปแบบของตนต่อไปโดยไม่ย่อท้อ ผลงานยังคงใช้เป็นต้นแบบให้กับนักนาฏยประดิษฐ์รุ่นใหม่ ดังปรากฏในการแสดงของกรมศิลปากรปัจจุบัน

คำสำคัญ: คำค้นหา / สถาพร สนทอง / นาฏยประดิษฐ์ / กรมศิลปากร

Abstract

Sathaporn Sonthong is regarded as a shining gem of traditional Thai dance. Sonthong has contributed significantly to modernize the Thai dance whose traditional aspects still remain suitably at the same time. New choreography works that she created are interestingly exotic and are made for the younger generation to access traditional Thai dance easily. Her works have been renowned for their flamboyant style, creativeness and considered very avant-garde for no other Thai artists had ever done what she did. Because of that, there have been critics and comments on her works, both positive and negative. As Sonthong is an open-minded person, she is persevering in her attempt to improve the works in her own style. Her works have been broadly used by choreographers of a younger generation as can be seen in various shows of the Department of Fine Arts nowadays.

Key words: Sathaporn Sonthong / Choreography / Department of Fine Arts

* นิสิตระดับปริญญาโทบัณฑิต ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชานาฏศิลป์ สาขานาฏศิลป์ไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, taming_bb@hotmail.com

** อาจารย์, ภาควิชานาฏศิลป์ สาขานาฏศิลป์ไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, vijjuta@yahoo.com

บทนำ

นาฏศิลป์ไทย เป็นศาสตร์ทางด้านศิลปวัฒนธรรมสาขาหนึ่ง ที่แสดงให้เห็นถึงความเจริญรุ่งเรือง และสะท้อนถึงรากเหง้าของความเป็นไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ที่ได้รับรวบรวมศาสตร์แห่งศิลป์เกือบทุกแขนง ไว้ด้วยกัน การร่ายรำก็ต้องประกอบไปด้วย การบรรเลงดนตรี การขับร้อง บทร้อง การแต่งกายของนักแสดง หรือแม้แต่การประดิษฐ์ฉากของการแสดง สิ่งเหล่านี้นอกจากจะต้องมีความประณีตงดงามแล้ว ยังสามารถสะท้อนถึงวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของคนในชาติ ในแต่ละท้องถิ่น ว่าเป็นมาอย่างไร ถือเป็นรากฐานทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญอีกอย่างหนึ่ง ที่เป็นหลักฐานซึ่งนอกจากจะให้ข้อมูลทางประวัติศาสตร์แล้ว ยังก่อให้เกิดความภาคภูมิใจแก่ชนในชาติอีกด้วย เพราะศิลปวัฒนธรรมได้แสดงถึงอารยธรรมของชนชาตินั้น ๆ

นาฏศิลป์ไทยนั้น จะหมายถึง การรำ ระเบียบท่า โขน ละคร ได้ทั้งสิ้น กล่าวคือ การร่ายรำตาม ท่วงทำนองดนตรี จังหวะเพลง หรือการร่ายรำตามบทบาทในละคร ก็ถือว่าเป็นนาฏศิลป์ไทยทั้งนั้น การออกแบบท่าทางจึงเป็นสิ่งสำคัญ ที่ผู้แสดงจะต้องสื่อออกไปให้ผู้ชมเกิดอารมณ์ร่วมกับการแสดง ท่าที่ประดิษฐ์ ขึ้นก็ต้องสามารถบอกได้ว่า ระเบียบท่า หรือฟ้อนชุดนั้น ต้องการจะสื่อความหมายแก่ผู้ชมอย่างไร หากต้องการ บอกถึงวิถีชีวิต การประกอบอาชีพ ก็ต้องทำให้เห็นถึงท่าทางการประกอบอาชีพนั้น ๆ รวมไปถึงเสื้อผ้าเครื่อง แต่งกายและเพลงที่ใช้ ก็ต้องสื่อถึงอาชีพในท้องถิ่นนั้น ๆ ได้ หรือหากต้องการสื่อถึงพิธีกรรม ก็ต้องออกแบบ ท่าทางให้เข้าใจว่าทำอะไร เป็นพิธีกรรมอะไร เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายก็ต้องสมเหตุสมผล ดนตรี บทร้องก็ต้อง สอดคล้องกับเหตุการณ์ การออกแบบท่าทางของโขนหรือละครก็เช่นกัน ท่าทางที่ออกแบบออกมาต้องสื่อได้ว่า ผู้แสดงต้องการจะกล่าวถึงอะไร ต้องการสื่ออะไร นอกจากนั้น เมื่อแสดงออกไปแล้วสามารถส่งผลกระทบต่อ อารมณ์ของผู้ชมให้เกิดอารมณ์ร่วมและคล้อยตาม เมื่อตัวละครแสดงท่าทางว่ากำลังมีความสุข สนุกสนาน ผู้ชม ก็จะรู้สึกสนุกสนานมีความสุขตามตัวละคร เมื่อตัวละครโกรธ ท่าทางที่แสดงออกมาก็ต้องทำให้ผู้ชมรู้สึกได้ว่า กำลังโกรธ นำหวาดกลัว หรือเมื่อตัวละครรู้สึกโศกเศร้า ผู้ชมก็ต้องรู้สึกโศกเศร้า สะเทือนอารมณ์ไปด้วย สิ่ง เหล่านี้ล้วนมีความสำคัญต่อการแสดง ดังนั้นผู้ออกแบบท่าทางในการแสดงต่าง ๆ จึงต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถอย่างมาก คือนอกจากจะต้องเข้าใจในบทบาทและการแสดงนั้นๆแล้ว ยังต้องมีความสามารถที่จะถ่ายทอดความเข้าใจเหล่านั้นให้ผู้ชม ซึ่งเปรียบเสมือนผู้รับสาร ได้รับรู้และเข้าใจ โดยเฉพาะการถ่ายทอด ผลงานนาฏศิลป์ไทย ผู้ออกแบบหรือผู้ที่เป็นนักนาฏยประดิษฐ์ จะต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถในศาสตร์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับนาฏศิลป์ไทยอีกด้วย

ในยุคแรกเริ่ม การประดิษฐ์ท่าทางนาฏศิลป์ไทย จะถูกประดิษฐ์ขึ้นโดยบรมครูทางนาฏศิลป์ไทย และท่านเหล่านั้นจะถ่ายทอดกระบวนท่าท่าแก่ลูกศิษย์ โดยถ่ายทอดต่อกันเป็นรุ่น ๆ ไม่สามารถเปลี่ยนแปลง ไปในทางอื่น ได้รับการถ่ายทอดมาอย่างไรก็จะถ่ายทอดต่อกันไปอย่างนั้น โดยมีความเชื่อว่า เป็นหลักตามขนบ จารีตของนาฏศิลป์ไทย ที่ไม่ควรแก้ไขดัดแปลงท่าทางที่ได้รับการถ่ายทอดมา เพราะจะถือว่าเป็นการ “ผิดครู” จะเกิดอาเพศและความอัปมงคลแก่ผู้ที่ดัดแปลงแก้ไข เมื่อเป็นเช่นนั้น บุคคลทางนาฏศิลป์ไทยจึง เกิดความหวาดกลัว ไม่กล้าคิดนอกเหนือจากที่บรมครูถ่ายทอดมา นาฏศิลป์ไทยจึงเหมือนหยุดอยู่กับที่ โดย ไม่มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมเลย ต่อให้โลกจะหมุนไปสักเพียงไร

วิทยาลัยนาฏศิลป์และกรมศิลปากร เป็นหน่วยงานที่ผลิต อนุรักษ์ และเป็นต้นแบบของนาฏศิลป์ ไทยทั้งมวล ถือว่าเป็นมาตรฐานของนาฏศิลป์ไทยทั้งหมดที่มี ดังนั้นบรรดาครู อาจารย์ ศิลปิน นักเรียน นักศึกษาของสถาบันนี้ จึงต้องเคารพในกฎแห่งการอนุรักษ์ และรับช่วงต่อบรมครูอย่างเข้มงวด จะ ดัดแปลงแก้ไข ประยุกต์ให้เกิดความแตกต่าง หรือออกนอกกรอบไม่ได้เลยทีเดียว เมื่อเป็นเช่นนั้นนาฏศิลป์ไทย

จึงกลายเป็นของสูง ที่ถูกมองว่าแตะต้องไม่ได้ หากไปเปลี่ยนแปลงจะต้องพบกับสิ่งไม่ดี ถูกประณามตำหนิ ตีเตียนจากคนในแวดวงนาฏศิลป์ไทย ทำให้ผู้ชมการแสดงนาฏศิลป์ไทยลดน้อยถอยลง เนื่องด้วยความเบื่อหน่าย ความซ้ำซากจำเจของการแสดงในรูปแบบเดิม ๆ จึงทำให้นาฏศิลป์ไทยเสื่อมความนิยมลง ผู้ที่เข้าใจหรือสนใจที่จะศึกษานาฏศิลป์ไทยลดน้อยลง และหันไปให้ความสนใจนาฏศิลป์และการแสดงอื่นๆ จากทางตะวันตกซึ่งเริ่มเข้ามามีบทบาทมากขึ้น

สถาพร สนทอง คือนักนาฏยประดิษฐ์คนสำคัญในวงการนาฏศิลป์ไทย มีความสามารถในหลากหลายบทบาท ทั้งการเป็นนาฏยศิลปิน ผู้ถ่ายทอดองค์ความรู้ทางนาฏศิลป์ ผู้บริหารองค์กรหรือหน่วยงานทางนาฏศิลป์ไทย นักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิ แต่ที่ได้รับการกล่าวขวัญ ยอมรับ และชื่นชมมากที่สุดก็คือบทบาทในฐานะนักนาฏยประดิษฐ์ เปรียบเสมือนเพชรเม็ดงามที่ผ่านการเจียรไนเหลี่ยมมุมในหลากหลายมิติด้วยความประณีต จนส่องแสงโดดเด่นจากศิลปินในยุคเดียวกัน ผลงานนาฏยประดิษฐ์ของสถาพร สนทอง เป็นการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ไทยรูปแบบใหม่ ที่ยังไม่มีใครเคยทำมาก่อน กล้าที่จะแหวกแนว ออกนอกกรอบ ออกแบบคิดค้นให้การแสดงนาฏศิลป์ไทยมีรูปแบบที่ทันสมัย แต่ยังคงจารีตแบบนาฏศิลป์ไทยได้อย่างเหมาะสม มีความสวยงามแปลกตา สามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบให้คนยุคใหม่เข้าถึงงานนาฏศิลป์ไทยได้ง่าย ไม่น่าเบื่อ และปัจจุบัน องค์ความรู้เหล่านี้ยังคงปรากฏอยู่ในรูปแบบการแสดงของกรมศิลปากร

ผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญและสนใจที่จะศึกษาผลงานนาฏยประดิษฐ์ของสถาพร สนทอง โดยงานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่องบทบาทของสถาพร สนทอง กับวงการนาฏศิลป์ไทย อันจะนำมาซึ่งองค์ความรู้ที่สามารถใช้เป็นต้นแบบให้กับนักนาฏยประดิษฐ์รุ่นใหม่ได้ศึกษาหา และนำไปต่อยอดการสร้างสรรค์ผลงานนาฏยประดิษฐ์ของตนเองได้

วัตถุประสงค์และขอบเขตของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลงานนาฏยประดิษฐ์ของสถาพร สนทอง
2. เพื่อศึกษาบทบาทของสถาพร สนทอง ที่มีต่อวงการนาฏศิลป์ไทยในฐานะนักนาฏยประดิษฐ์

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง นาฏยประดิษฐ์ของสถาพร สนทอง เป็นการวิจัยเพื่อมุ่งเน้นให้เห็นถึงความสำคัญ และองค์ความรู้ที่ได้จากผลงานนาฏยประดิษฐ์ของสถาพร สนทอง ซึ่งมีลักษณะที่โดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ รูปแบบเฉพาะตัวของสถาพร สนทอง โดยมีขั้นตอนและกระบวนการวิจัย ดังนี้

1. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ตำราทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ ผลงานการวิจัย บทละคร สุจิตตรการแสดงและเอกสารอื่นๆที่เกี่ยวข้อง
2. เก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การสนทนา จากผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านนาฏศิลป์ไทย ซึ่งเกี่ยวข้องกับผลงานนาฏยประดิษฐ์ของสถาพร สนทอง
3. เครื่องมือสำหรับงานวิจัย ประเภทแบบสัมภาษณ์ ในการเก็บข้อมูลภาคสนาม เกี่ยวกับผลงานนาฏยประดิษฐ์ของสถาพร สนทอง
4. การจัดลำดับและเรียบเรียงข้อมูลทั้งหมด
5. วิเคราะห์องค์ความรู้ที่ได้จากผลงานนาฏยประดิษฐ์ของสถาพร สนทอง และจัดพิมพ์รูปเล่มวิทยานิพนธ์

6. พบอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบ ขอคำแนะนำ และปรับปรุงแก้ไข
7. การนำเสนอผลการวิจัยต่อประธานหลักสูตรและคณะกรรมการ

ผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่องนาฏยประดิษฐ์ของสถาพร สนทอง ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ในการศึกษาและวิเคราะห์ไว้ 2 ประการ ได้แก่ เพื่อศึกษาผลงานนาฏยประดิษฐ์ของสถาพร สนทอง และเพื่อศึกษาบทบาทของสถาพร สนทอง ที่มีต่อวงการนาฏศิลป์ไทยในฐานะนักนาฏยประดิษฐ์ ซึ่งได้ผลการวิจัยดังนี้

ประวัติส่วนตัว

สถาพร สนทอง เป็นบุตรของนายสะอาด สิงหพรรค และนางช่อน สิงหพรรค เกิดเมื่อวันเสาร์ที่ 13 ตุลาคม พุทธศักราช 2477 ณ บ้านนรสิงห์ หรือบ้านเจ้าพระยารามราฆพ (ทำเนียบรัฐบาลในปัจจุบัน) เดิมอาศัยอยู่ที่บ้านนรสิงห์ ต่อมาย้ายไปอยู่บ้านท่าเกษม และปัจจุบันอาศัยอยู่บ้านเลขที่ 15 ซอยหมู่บ้านมิตรภาพ แยก 3 ถนนศรีนครินทร์ แขวงหนองบอน เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร มีพี่น้องรวมบิดามารดาจำนวน 9 คน ต่อมาสมรสกับนายชลอ สนทอง มีบุตร 1 คน คือนางสาวชาลินี สนทอง

ประวัติการศึกษา

สถาพร สนทอง ได้เข้าศึกษาที่โรงเรียนนาฏศิลป์ (วิทยาลัยนาฏศิลป์ในปัจจุบัน) กรมศิลปากร ในสาขาวิชานาฏศิลป์ไทย เริ่มตั้งแต่ระดับชั้นต้น เมื่อปี พ.ศ.2489 ได้รับการถ่ายทอดกระบวนท่ารำจากบรมครูผู้มีความเชี่ยวชาญและมีฝีมือ ถือเป็นยอดบรมครูทางนาฏศิลป์ไทยทั้งสิ้น ได้แก่

- คุณครูเจริญจิต ภัทรเสวี ครูคนแรกที่เป็นคนตั้งไข่ให้ โดยการฝึกหัดเพลงช้าเพลงเร็ว นอกจากนี้ยังได้ถ่ายทอดกระบวนท่ารำเมขลา-รามสูร รำเชิดฉิ่งเมขลา รำฉุยฉายเบญกายแปลง และบทบาทนางวิมาลา

- หม่อมครูถ้วน (ศุภลักษณ์ ภัทรนาวิก) ได้ถ่ายทอดกระบวนท่ารำบทบาทนางจันทร์สุตา ในละครดึกดำบรรพ์เรื่องหลวิชัย-คาวี และบทบาทกุมาร ในละครดึกดำบรรพ์เรื่องสังข์ศิลป์ชัย

- คุณครูลมูล ยมะคุปต์ และคุณครูส่องชาติ ชื่นศิริ ศิลปินแห่งชาติ ได้ถ่ายทอดกระบวนท่ารำบทบาทตัวพระ ในการรำชุดเชิดฉาน บทบาทพราหมณ์เกศสุริยงค์ รำฉุยฉายพราหมณ์ ระเบียบันท์ทูลยาน บทบาทของคุณหญิงมุก คุณหญิงจัน

- คุณครูมัลลิส คงประภัสร์ ได้ถ่ายทอดกระบวนท่ารำไหว้ครูละครชาตรี
- คุณครูผัน โมรากุล ได้ถ่ายทอดกระบวนท่ารำเมฆลำนั่งวิมาน
- คุณครูจำเรียง พุฒประดับ ได้ถ่ายทอดการรำในบทบาทของนางรีน นางโรย
- คุณครูสะอาด แสงสว่าง ได้ถ่ายทอดกระบวนท่ารำระบำนกเขา
- คุณครูอัมพร ชัชกุล ได้ถ่ายทอดวิชาความรู้เรื่องเกี่ยวกับหลักการกำกับเวทีและหลักการกำกับการแสดง รวมถึงงานธุรการ จึงทำให้สถาพร สนทอง สามารถบริหารจัดการหน่วยงานทางนาฏศิลป์ได้ครบวงจร

- ท่านผู้หญิงแผ้ว สนิทวงศ์เสนี (หม่อมอาจารย์) ศิลปินแห่งชาติ เป็นผู้ถ่ายทอดกระบวนท่ารำบทบาทนางอ้วลิม ซึ่งสถาพร สนทอง เป็นคนแรกที่ได้รับถ่ายทอดบทบาทนางอ้วลิมนี้ (ภายหลังได้มอบหมายให้คุณครูเฉลย ศุขะวณิช เป็นผู้ดูแลฝึกซ้อมต่อ) และยังถ่ายทอดองค์ความรู้ทางนาฏศิลป์ในเรื่องของ

กระบวนการคิด วิธีการสร้างสรรค์งาน เทคนิคการรำ ศิลปะในการวิจารณ์ผลงานทางนาฏศิลป์และการแสดง
ต่างๆ ตลอดจนสอนเรื่องจริยธรรม คุณธรรมสำหรับศิลปินอีกด้วย

นอกจากนี้สภาพร สนทอง ยังได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านดนตรีไทยและคีตศิลป์ไทยจาก
บรมครูทางด้านดนตรีไทยและคีตศิลป์ไทยอีกด้วย อันได้แก่

- คุณครูท้วม ประสิทธิกุล ศิลปินแห่งชาติ ได้ถ่ายทอดองค์ความรู้ทางด้านคีตศิลป์ไทย
- คุณครูมนตรี ตราโมท ศิลปินแห่งชาติ ได้ถ่ายทอดองค์ความรู้ทางด้านทฤษฎีดนตรีไทย
- คุณครูพระประณีต ได้ถ่ายทอดการบรรเลงระนาดเอก ทางมโหรี เพลงตับต้นเพลงฉิ่ง
- คุณครูประสิทธิ์ ถาวร ศิลปินแห่งชาติ ได้ถ่ายทอดการบรรเลงระนาดเอก เพลงเชิดนอก

ประวัติการทำงานของสภาพร สนทอง

- พ.ศ.2495 ดำรงตำแหน่งศิลปินจิตอาสาอันดับ 1 แผนกโรงเรียนนาฏศิลป์ กองการสังคีต
กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม

- พ.ศ.2499 ดำรงตำแหน่งศิลปินตรี แผนกดุริยางค์ไทย กองการสังคีต กรมศิลปากร
กระทรวงวัฒนธรรม

- พ.ศ.2508 ดำรงตำแหน่งศิลปินโท แผนกนาฏศิลป์ กองการสังคีต กรมศิลปากร
กระทรวงศึกษาธิการ

- พ.ศ.2518 ดำรงตำแหน่งนาฏศิลป์ (ระดับ 5) งานนาฏศิลป์ กองการสังคีต กรมศิลปากร
กระทรวงศึกษาธิการ

- พ.ศ.2521 ดำรงตำแหน่งหัวหน้างานนาฏศิลป์ (ระดับ 6) ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้านาฏศิลป์
กองการสังคีต กรมศิลปากร กระทรวงศึกษาธิการ

- พ.ศ.2522 ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการฝ่ายศิลปกรรม (ที่โรงละครแห่งชาติ) กองการสังคีต
กรมศิลปากร กระทรวงศึกษาธิการ

- พ.ศ.2523 ดำรงตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายศิลปะการแสดง (ระดับ 7) กองการสังคีต กรมศิลปากร
กระทรวงศึกษาธิการ

- พ.ศ.2533 ดำรงตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญนาฏศิลป์ไทย (ระดับ 8) กองการสังคีต กรมศิลปากร
กระทรวงศึกษาธิการ

- พ.ศ.2534 ดำรงตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญนาฏศิลป์ไทย

- พ.ศ.2539 เกษียณอายุราชการ

- พ.ศ.2540 ได้รับแต่งตั้งให้เป็นศิลปินประจำสำนัก (Artist in Resident) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- พ.ศ.2551 ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการบริหารหลักสูตรดุริยางค์บัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย
ภาควิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ในยุคนั้นที่สภาพร สนทอง ได้เคยดำรงตำแหน่งหัวหน้าแผนกนาฏศิลป์ กองการสังคีต กรม
ศิลปากร ถือได้ว่าเป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์และเปิดโอกาสให้สภาพร สนทอง ได้เห็นการทำงานในระดับ
นานาชาติมากขึ้น เนื่องจากสภาพร สนทอง เป็นผู้มีความสามารถและทักษะทางภาษาอังกฤษ ซึ่งหาได้ยากใน
สมัยนั้น เพราะในยุคนั้นนาฏศิลป์และแม้แต่ผู้บริหารหลายๆท่าน แทบไม่มีใครที่จะสามารถสื่อสาร

ภาษาอังกฤษและถ่ายทอดเรื่องราว เนื้อหาของการทำงานด้านนาฏศิลป์ไทยในการประชุมกับชาวต่างชาติได้
เลย สถาพร สนทอง จึงมีโอกาสดำเนินการเดินทางไปพบปะกับชนชาติอื่น หรือทีมงานที่ทำงานด้าน
ศิลปะการแสดงหลากหลายแขนงในระดับนานาชาติ นับได้ถือว่าสถาพร สนทอง เป็นบุคคลคนแรกที่บุกเบิก
และนำพานาฏศิลป์ไทยไปสู่ระดับอาเซียน สถาพร สนทองได้รับมอบหมายให้เป็นตัวแทนในการประชุมของ
คณะนักแสดงของประเทศไทย ร่วมออกแบบการแสดงตามหัวข้อที่ได้รับมาจากการประชุมร่วมของอาเซียนใน
แต่ละปี ถือว่าเป็นผู้บุกเบิกการเข้าสู่อาเซียนของนาฏศิลป์ไทยเลยทีเดียว สถาพร สนทอง ได้รับการยอมรับ
และเป็นที่รู้จักมากขึ้นอย่างกว้างขวาง ทั้งโดยตำแหน่งที่ได้รับมอบหมาย ทั้งฐานะนักนาฏยประดิษฐ์ที่มีความ
โดดเด่นแตกต่างจากที่เคยมีมา ทั้งในฐานะนักวิชาการที่สามารถถ่ายทอด เผยแพร่ และแลกเปลี่ยนองค์ความรู้
ทางนาฏศิลป์ไทยให้เป็นที่ประจักษ์แก่สายตานานาชาติ

ความโดดเด่นของสถาพร สนทอง ที่เหล่านาฏศิลป์ปินรู้จักและกล่าวถึงเป็นอย่างมากก็คือ
การประดิษฐ์สร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ไทยในรูปแบบใหม่ ที่ยังไม่เคยมีใครกล้าทำมาก่อน นาฏยประดิษฐ์
ของสถาพร สนทอง จะแปลกและแตกต่างออกไปจากนาฏศิลป์คนอื่น โดยคิดค้น ดัดแปลง แก้ไข ประยุกต์
ท่าทาง รูปแบบการแสดง รูปแบบการแปรแถว ให้แตกต่างจากเดิมที่มีอยู่ ผลงานจึงมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวของ
สถาพร สนทอง ซึ่งเป็นรูปแบบที่ไม่ได้เกิดจากความพ้อฝันของผู้สร้างงาน แต่ยังคงตั้งอยู่บนหลักเกณฑ์ตาม
รูปแบบและขนบของนาฏศิลป์ไทยที่มีมาดั้งเดิม เพียงแต่ออกแบบให้เกิดความน่าสนใจมากขึ้น ในสมัยแรก ๆ
นั้น นาฏยประดิษฐ์ของสถาพร สนทอง เป็นที่กล่าวขวัญกันอย่างมาก โดยมีเสียงวิจารณ์ทั้งแง่บวกและแง่ลบ
เนื่องจากเป็นของใหม่ที่ยังไม่มีใครเคยทำ บ้างก็วิพากษ์วิจารณ์ไปในทางเสื่อมเสียว่าเป็นคนผิดครู ทำอะไร
แปลกไปจากจารีตที่มีมาแต่เดิม กลุ่มคนที่มีแนวคิดอนุรักษนิยมบางกลุ่มเกิดความไม่แน่ใจในผลงานของสถาพร
สนทอง แต่เนื่องจากเป็นคนที่มีขันติธรรม ยึดหลักคำสั่งสอนของพุทธศาสนา สถาพร สนทอง จึงปล่อยวางและ
เพิกเฉยจากเสียงวิพากษ์วิจารณ์เหล่านั้น อดทนอดกลั้นและเปิดใจยอมรับในคำตำหนิติเตียน แต่ยังคงยืนหยัด
และมุ่งมั่นที่จะสร้างสรรค์ผลงานนาฏยประดิษฐ์ในรูปแบบของตนเองต่อไปอย่างไม่ย่อท้อ เพื่อให้นาฏศิลป์
ไทยเกิดการพัฒนา ทันยุคทันสมัย ไม่หยุดนิ่งอยู่กับที่เหมือนที่เคยเป็นมา

ด้วยความสามารถ วิสัยทัศน์ที่กว้างไกล ความกล้าที่จะทำในสิ่งที่ไม่มีใครเคยทำ การคิดออกนอก
กรอบอย่างมีระบบ มีแบบแผนของสถาพร สนทอง ทำให้รูปแบบของนาฏศิลป์ไทยน่าสนใจมากขึ้น เหล่า
นาฏศิลป์ปินที่ได้เคยมีโอกาสร่วมเดินทางไปแสดงในโอกาสต่างๆทั้งในประเทศและนอกประเทศ ต่างก็กล่าว
ชื่นชมในความสามารถของสถาพร สนทอง ว่าเป็นผู้มีปฏิภาณไหวพริบเป็นเลิศ สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า
ในเวลาคับขันได้ดี อาทิเช่น เมื่อไปถึงยังประเทศเจ้าภาพและต้องมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการแสดงกะทันหัน
สถาพร สนทอง ก็สามารถดัดแปลง แก้ไข ได้ทันท่วงที ทั้งท่าทางการรำรำ การนำเสนอ ตลอดจนอุปกรณ์การ
แสดง ได้อย่างลงตัว เรียบร้อยสวยงาม เป็นที่น่าประทับใจทั้งผู้ชมและตัวผู้แสดงเอง เป็นที่กล่าวขวัญมาจนถึง
ปัจจุบัน มีนักวิชาการและนาฏศิลป์ปินหลายท่านได้กล่าวถึงสถาพร สนทอง ในบทบาทฐานะนักนาฏยประดิษฐ์
ไว้ดังนี้

ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.สุรพล วิรุฬห์รักษ์ ราชบัณฑิต ราชบัณฑิตยสถาน (สุรพล วิรุฬห์รักษ์,
สัมภาษณ์, 10 พฤศจิกายน 2557) ได้ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า

...ผมรู้จักกับคุณครูสถาพร สนทอง เนื่องในงานประชุมอาเซียน เวลาต้องจัดการ
แสดงอะไรก็ช่วยกันจัดไป ร่วมงานด้วยกันมาเยอะ ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องของการ
เข้าร่วมประชุม คุณครูสถาพร สนทองมีกำลังการผลิตอยู่ที่สำนักการสังคีต

กรมศิลปากร จึงมักเป็นผู้ที่ได้รับมอบหมายให้จัดการแสดงไปเข้าร่วม ให้เข้ากับหัวข้อของเรื่องที่ทางอาเซียนจัดขึ้น ซึ่งในสมัยนั้นก็เป็นเรื่องไม่ง่าย เพราะไม่ได้ทำตามแบบแผนเดิมของกองการสังคีต กรมศิลปากร ในฐานะผู้ที่เคยปฏิบัติงานร่วมกัน รู้สึกประทับใจในผลงานของคุณครูสถาพร สนทอง เป็นบุคคลที่โดดเด่นออกมาจากยุคนั้น เนื่องจากคนในกองการสังคีต กรมศิลปากร ค่อนข้างจะปิดตัว คือเขาจะมีสินค้าของเขาอยู่แค่นี้ ใครจะทำอะไรก็ไม่รู้ ฉันมีของฉันอยู่แค่นี้ คุณอยากได้ คุณก็เอาไปใช้งาน แต่งานของคุณครูสถาพร สนทอง จะแตกต่างออกไป เนื่องจากคุณครูสถาพร สนทอง ได้ออกมาร่วมงานกับภายนอก มาทำงานกับอาเซียน กับนานาชาติ เราได้ร่วมงานกันตั้งแต่ปี 1980 ที่ประเทศฟิลิปปินส์ แล้วก็ได้ร่วมงานกันมาเรื่อยๆ อีกหลายครั้งหลายครา ส่วนใหญ่จะเป็นงานด้านการประชุมสัมมนาแสดงความคิดเห็น

คุณครูมีความกว้าง ในความลึกคุณครูมีอยู่แล้ว คุณครูสามารถปรับเปลี่ยนอะไรก็ได้แล้วแต่ ให้สอดคล้องกับโลกภายนอก ซึ่งมันกำลังจะเปลี่ยนไปเรื่อยๆ ตั้งแต่ยุคก่อนหน้าที่ AEC จะเข้ามามีบทบาท เริ่มมาตั้งแต่ก่อนปี 1980 เสียด้วยซ้ำ ยุคนั้นเขาเอาวัฒนธรรมเอาศิลปะนำหน้าไปก่อน แล้วด้านอื่น ๆ ค่อยตามมาภายหลัง ในช่วง 20 กว่าปีตรงนั้น คุณครูสถาพร สนทองคงต้องทำงานเยอะมาก ผมเองก็เช่นกัน ทำงานตรงนั้นเยอะมาก แต่ก็จำไม่ค่อยได้ละว่าทำอะไรบ้าง มันเยอะจนจำไม่หมด

คุณครูสถาพร สนทอง เป็นคนชอบแหวกแนว แต่การแหวกแนวของคุณครูเป็นไปแบบมีหลักการ คือครูไม่ได้ทำอะไรผิดระเบียบแบบแผน เพียงแต่ว่าเป็นการตัดแต่งกิ่งใบให้มันสวยงามเหมาะสมกับแต่ละงาน ตัวอย่างง่าย ๆ อย่างการแสดงเรื่องมโนราห์ ที่ผมกับคุณครูได้ทำร่วมกับผมที่ประเทศฟิลิปปินส์ คุณครูสถาพร สนทองเป็นโปรดิวเซอร์ไคเรเตอร์ ส่วนตัวผมก็คุมเรื่องของบท และทำคอนเซ็ปงานออกแบบอะไรเหล่านี้เป็นต้น ส่วนเรื่องโปรดักชั่น คุณครูเป็นรับผิดชอบดูแล ผมก็สเก็ทซ์แล้วก็ส่งให้คุณครูไป คุณครูก็ไปทำต่อ สิ่งที่คุณครูสถาพร สนทองเก่งคือเรื่องนี้ คล้ายๆ กับการเป็นออแกไนท์เซอร์ ซึ่งเป็นครูด้วย ค่อนข้างจะมีความทันสมัยในตัวเยอะมาก ความทันสมัยของคุณครูนั้น ส่วนหนึ่งมาจากการที่คุณครูเป็นคนที่เปิดกว้าง เป็นคนเปิดใจ แล้วเวลาเข้าร่วมประชุมสัมมนา คุณครูได้เห็น ได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ได้เรียนรู้ คุณครูเป็นคนช่างสังเกต มีโลกทัศน์กว้างไกล แล้วยังได้ไปร่วมงานกับนานาชาติอีก ก็ยิ่งทำให้คุณครูไปได้ไกลกว่าคนอื่นอีกหลายเท่า คุณครูมีความสามารถทางด้านภาษา สามารถพูดคุยสื่อสารกับชาวต่างชาติได้

จุดเด่นที่สำคัญอีกเรื่องหนึ่ง คือพอเขามีโจทย์มาให้ คุณครูแก้โจทย์เก่ง เอาอันนั้นมาผสมอันนี้ ออกมาเป็นอันนี้ ก็จะได้ผลงาน เป็นคนที่พัฒนาตัว ปรับตัวให้สอดคล้องกับภารกิจแต่ละชิ้นได้ดี อันนี้เป็นจุดเด่นมาก ๆ ของคุณครูสถาพร สนทอง ซึ่งหาได้บุคคลแบบนี้ได้ยากมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนที่มาจากกรมศิลปากร ซึ่งโดยปกติคนจากกรมศิลปากรจะเป็นคนคอนเซอร์เวทีฟ ซึ่งนั่นก็เป็นเรื่องที่ดีนะ แต่ในขณะเดียวกันการทำงานกับอาเซียนซึ่งมีความตกลงร่วมกัน ต้องมีการลดหย่อนผ่อนปรนกัน หากจุดร่วมกัน เขาเรียกว่า แสวงหาจุดร่วม สงวนจุดต่าง ซึ่งคุณครูสถาพร สนทองเป็นคนเก่ง

เรื่องแบบนี้ ทำงานออกมาได้สวยงาม เป็นที่แอปป์ของทุกฝ่าย คุณครูเป็นคนรักษาคุณภาพของผลงาน เวลาทำงานร่วมกัน ผมจะไม่เคยเข้าไปยุ่งกับงานกำกับ การแสดง หรือการรำของคุณครูเลย แต่เท่าที่ทราบมาคือคุณครูเป็นคนดู ซึ่งครูผู้ใหญ่ทั้งหลาย ส่วนใหญ่ก็จะดูกันทุกคน งานของคุณครูต้องเนียบ เป๊ะ ๆ เป็นคาแรคเตอร์ที่หายาก เป็นคนที่สามารถประยุกต์ได้ดี ซึ่งผมถือว่าเป็นคุณสมบัติพิเศษของคุณครู คือสามารถทำผลงานออกมาได้ดีในสภาพที่มีขีดจำกัดเยอะ ๆ เวลาที่จำกัด งบประมาณที่จำกัด แต่คุณครูสามารถทำงานออกมาได้ กล่าวสั้น ๆ คุณครูเป็นอาร์ติสติกอแอกไนท์เซอร์ ที่ดี...

ไพฑูรย์ เข้มแข็ง ผู้เชี่ยวชาญการสอนนาฏศิลป์ไทย วิทยาลัยนาฏศิลป์ (ไพฑูรย์ เข้มแข็ง, สัมภาษณ์, 20 ตุลาคม 2557) ได้กล่าวไว้ว่า ครูเป็นผู้ที่มีความสามารถในการปรับรูปแบบการแสดงให้เหมาะสมกับงานต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแสดงในต่างประเทศ สถาพร สนทองจะสามารถปรับรูปแบบการแสดงของนาฏศิลป์ไทยให้มีความทันสมัย น่าดู และเหมาะสมกับสถานที่และโจทย์ที่ได้รับ

พัชรา บัวทอง ข้าราชการบำนาญ กรมศิลปากร (พัชรา บัวทอง, สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2557) ได้กล่าวไว้ว่า

...ครูถาเป็นคนที่มีความคิดสร้างสรรค์ สมัยใหม่มาก ครูประดิษฐ์ทำรำให้ไปเป็นในแนวของสากลได้ เราไม่ได้ลบหลู่ครูโบราณนะ แต่นาฏศิลป์สมัยก่อนจะอยู่ในแบบฉบับมาก แถวจะไม่มีมาก แถวนาฏศิลป์ก็จะเรียกแถวปากพั้ง แถวแบ่งเป็น 3 จุด 4 จุดเท่านั้น หรือไม่กี่เฉียงกับหน้ากระดาน แต่ในสายตาของครู ครูถาเป็นครูคนแรกที่ครูเห็นเลยว่าทำอะไรแปลก ๆ เกี่ยวกับเรื่องการแปรแถว แปรชบวนทำรำ แล้วครูก็มีการแบ่งกลุ่มหนึ่งรำแบบหนึ่ง อีกกลุ่มรำอีกแบบ เป็นท่าของระบำชุดนั้นแหละ อย่างพ็อนเทียนใช้เวลา 10 นาที ครูทำให้เป็น 4-5 นาที โดยแบ่งกลุ่มหนึ่ง 2-3 ท่า และอีกกลุ่มก็ 2-3 ท่า แล้วก็มีมารวมท่าเดียวกัน แต่กระบวนท่าก็ยังครบถ้วนอยู่

ครูจะมีโปรเจกต์ทุกปีที่จะมีของประเทศไทยไปร่วมในอาเซียน อาเซียนเขาจะมีธีมมาเลยว่าปีนี้มีอะไร ปีนี้มีอะไร เช่น ปีนี้เรื่องคุณธรรมในนาฏศิลป์ ครูก็จะมาคิดพล็อตเรื่องใหม่หมด ครูจะมีที่ปรึกษา พวกนักดนตรีก็ดี พวกเครื่องแต่งกาย ส่วนเรื่องทำรำครูจะประดิษฐ์ขึ้นมาใหม่ โดยมีใครมาเป็นผู้ช่วยบ้างเล็ก ๆ น้อย ๆ ถ้าเป็นนาฏศิลป์ตะวันตกก็จะมีพวกนาฏศิลป์ตะวันตกมาเป็นผู้ช่วยคิด หล่อหลอมประดิษฐ์เป็นการแสดงชุดใหม่มา มีอยู่ปีหนึ่งเป็นธีม stage performance คือเรื่องเกี่ยวกับละครเวที ครูก็แต่งขึ้นมาใหม่ แต่จริง ๆ คือเค้าโครงเรื่อง มาจากมโนราห์ แต่ไม่ได้เล่นตามบทละครนอกของกรมศิลปากรเลย ครูเขียนบทขึ้นมาใหม่ แล้วเล่นเป็นละครเวที มีทำรำเล็กน้อย เป็นพูดเป็นร้องมากกว่า โดยพล็อตเรื่องพระสุธนกับมโนราห์อยู่คนละทิศของประเทศไทย พระสุธนอยู่ทางใต้ มโนราห์อยู่ทางเหนือ เครื่องแต่งกายคิดใหม่ โดยเอาเครื่องแต่งกายนกกิ้งกะหรีทางเหนือมาเป็นชุดของมโนราห์ ส่วนพระสุธนก็แต่งเป็นเจ้าชายทางใต้ ไม่ได้แต่งเครื่องอย่างละครนอก

ยุคนั้นเป็นที่ฮือฮามาก เพราะครูจะโดนมองว่าแหกคอกจากสายอนุรักษ์ โดนค่อนข้างเยอะมาก แต่คือว่าครูถาไม่ใช่อยิ่ง จองทอง หรืออีโก้ว่าสามารถทำได้ เพียงแต่ครูยอมรับว่า ใครจะติ ใครจะชม ครูยอมรับหมด สงบนิ่งไม่ต่อต้าน ครูก็ทำของครูไปจนกระทั่งต่อมาเรื่อย ๆ ทั้งเวลามาสักพักจนเป็นที่ยอมรับ พอไปในต่างชาตินั้นดีจริง ๆ ถ้าเราไม่เปลี่ยนแปลง ไม่ปรับปรุงอะไรเลย ก็จะไม่ได้รับความนิยม คนดูก็จะเบื่อกับนาฏศิลป์ไทยรูปแบบเดิม ๆ ครูจึงเหมือนผู้บุกเบิกให้นาฏศิลป์ไทยมีแนวที่แปลกออกไปบ้าง จากวันนั้นจนถึงปัจจุบันนี้ แนวทางนาฏยประดิษฐ์ของครูก็ยังมีคนนำมาใช้อยู่...

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย จันทรสุวรรณ ศิลปินแห่งชาติ คนบตี คณะศิลปนาฏดุริยางค์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ (ศุภชัย จันทรสุวรรณ, สัมภาษณ์, 14 ตุลาคม 2557) ได้ให้สัมภาษณ์ในเรื่องความเป็นนักนาฏยประดิษฐ์ของสถาพร สนทอง ไว้ว่า

...ชัดเจนมาก เป็นบุคลากรที่ค่อนข้างชัดเจนมาก รองลงมาจากท่านผู้หญิงแก้ว สนิทวงศ์เสนี เนื่องจากว่าท่านผู้หญิงแก้วอาจจะมองสถานภาพสูงสุด ในส่วนของแนวคิดสร้างสรรค์งาน ถ่ายโยงมาถึงครูสถาพรความคิดที่ว่าศิลปะไม่ควรจะอยู่นิ่งเฉย ๆ จะอยู่แค่อนุรักษ์อย่างเดียวไม่ได้ ท่านมีประสบการณ์ได้ศึกษาตอนสมัยเรียน เพราะได้ทุนไปศึกษาที่ออสเตรเลีย ทำให้ท่านมีมุมมอง ไม่ใช่ว่ามีสังคมแค่นี้ ได้เปิดโลกทัศน์ ได้มีโอกาสทำงานร่วมในกลุ่มของอาเซียนด้วยกัน ตรงนี้คือแรงผลักดันแรงบันดาลใจ คิดที่จะทำอะไรใหม่ ๆ ในวงการ...

วรรณพินี สุขสม นาฏศิลป์อาวุโส สำนักการสังคีต กรมศิลปากร (วรรณพินี สุขสม, สัมภาษณ์, 14 ตุลาคม 2557) ได้ยกตัวอย่างผลงานนาฏยประดิษฐ์ของสถาพร สนทอง ในชุดการแสดงพ็องญไทว่า

...มีความแตกต่างจากที่เคยทำมา คือจากเดิมการแสดงพ็องญไท จะย่ำเท้ารำออกมาพร้อมกันหมดทุกคนตามจังหวะเพลง แต่ครูได้ปรับรูปแบบใหม่ โดยการให้นักแสดงเคลื่อนตัวออกมาแล้วโพสต์นิ่ง ตั้งซุ่มกลางเวที พอดนตรีเริ่มด้วยเสียงแคน ผู้แสดงจะเริ่มลุกขึ้นรำทีละคน จนครบทุกคน แล้วจึงรำพร้อมกัน นอกจากนี้การแสดงอื่น ๆ สถาพร สนทองก็มักจะใช้วิธีการแบ่งกลุ่มนักแสดงในเพลงเดียว แต่จะรำท่าทางต่างกัน หรือจังหวะการรำไม่พร้อมกัน เพื่อให้เกิดความหลากหลายและแตกต่างจากการรำแบบเดิมที่เป็นมา...

ศิริพงษ์ ฉิมพาลี ข้าราชการบำนาญ กรมศิลปากร (ศิริพงษ์ ฉิมพาลี, สัมภาษณ์, 12 ตุลาคม 2557) ได้กล่าวไว้ว่า

...ครูสถาพรจะเป็นผู้คิดประดิษฐ์ระบำต่าง ๆ ขึ้นมาใหม่ เช่น ระบำลีซอ ซึ่งแสดงในงานอาเซียนที่ประเทศบรูไน ครูจะคิดเป็นเรื่องราวขึ้นมาใหม่ ชื่อว่าการแสดงชุดผลัดปีที่ยอดดอย ครูจะนำเรื่องของชาวเขาเผ่าลีซอมาดำเนินเรื่อง โดยเริ่มจากการที่หนุ่มสาวออกไปทำมาหากิน เก็บผลไม้และหาอาหารต่าง ๆ ในระหว่างนั้นก็จะมีหญิงสาวชายหนุ่มออกมาด้วยกัน และหยอกล้อกัน จนเกิดการต่อสู้กันระหว่างชายหนุ่มเพื่อแย่งชิงหญิงสาว และเมื่อผู้ใหญ่มาคอยห้าม และให้สามัคคีกัน ผูกข้อมือ เนื่องในวันนี้เป็น

วันขึ้นปีใหม่ จึงเกิดเป็นระบ่ำลือซอขึ้น ซึ่งถือได้ว่าเป็นระบ่ำชาวเขารูปแบบใหม่ของ กรมศิลปากรก็ว่าได้ นอกจากนี้ครูยังออกแบบเสื้อผ้าให้สอดคล้องกับระบ่ำ และให้ผมเป็นผู้ช่วยตัดเสื้อผ้าขึ้นมาใหม่ นอกจากนี้ยังมีระบ่ำอีกหลายชุดที่ครูคิดขึ้นมาใหม่ เช่น ระบ่ำรวงข้าว ระบ่ำผัดข้าว เป็นต้น ซึ่งนับว่าครูสถาพร เป็นผู้มีความสามารถในเรื่องของการประดิษฐ์ทำรำได้อย่างดีเยี่ยม ไม่ว่าจะเป็นงานไทย หรือผสมผสานกับนาฏศิลป์ ตะวันตก

ในฐานะที่เป็นผู้ใกล้ชิดและคุ้นเคยกับครูไว้วางใจมากที่สุด คุณครูสถาพรเป็นผู้ที่นำพานาฏศิลป์ไทยให้มีความก้าวหน้า สามารถเข้ากับการแสดงของชาติต่าง ๆ ได้อย่างกลมกลืน ครูเป็นผู้ที่ทันสมัยไม่ชอบอะไรที่อยู่กับที่ ต้องให้นาฏศิลป์ไทยเราทัดเทียมกับอารยธรรมของชาติอื่นได้อย่างดีเยี่ยม เวลาที่มีการแสดงของอาเซียน ครูจะนำใจท्योंที่คณะกรรมการตั้งไว้มาตีความหมาย และหาการแสดงที่เหมาะสมกับไทยเราได้เป็นอย่างดี อาทิเช่น การแสดงที่ประเทศฟิลิปปินส์ ที่กำหนดให้เกี่ยวกับเรื่องน้ำ ครูก็สามารถผูกเรื่องในการแสดงได้เป็นอย่างดี โดยมีทั้งการแสดงรำไทยและการแสดงของตะวันตกมาผสมผสานเข้ากันได้เป็นอย่างดี สามารถดูแล้วรู้เรื่องและสนุกสนานไปกับ การแสดงได้เป็นอย่างดี ครูสามารถทำให้วงการนาฏศิลป์เป็นที่รู้จักกันดี ว่ามีการพัฒนา ไม่ได้มีแต่การแสดงแบบเดิม ๆ ครูพยายามนำการแสดงของที่มีอยู่เดิม มาปรับปรุงและตกแต่งให้น่าดูยิ่งขึ้น พยายามสอดแทรกการแสดงต่าง ๆ ให้น่าสนใจ เช่น รำอวยพร ครูจะเริ่มจากการเชิดหนังใหญ่ผสมผสานกับการรำอวยพรของนักแสดงหญิง ที่เหมือนกับเป็นการแสดงจากฝาผนังจิตรกรรม ครูสามารถทำได้อย่างดีเยี่ยม ซึ่งยังไม่เคยมีใครทำแบบนี้มาก่อน นับว่าครูเป็นผู้บุกเบิกการแสดงนาฏศิลป์ไทยให้น่าดู และทันสมัยตลอดเวลา การแปรแถวในเรื่องการรำ ครูจะเป็นผู้นำการแปรแถวมาใช้ใน วงการนาฏศิลป์คนแรกก็ว่าได้ ทำให้การแสดงรำไทยไม่น่าเบื่อมีการเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา และก็ยังนำหลักการของครูมาใช้อยู่จนถึงในปัจจุบันนี้...

ดร.ไพโรจน์ ทองคำสุก นักวิชาการละครและดนตรีชำนาญการ สำนักการสังคีต กรมศิลปากร (ไพโรจน์ ทองคำสุก, สัมภาษณ์, 15 ตุลาคม 2557) ได้กล่าวถึงสถาพร สนทอง ในฐานะนักนาฏยประดิษฐ์ไว้ว่า

...ต้องเคยมีโอกาสร่วมงานกับครูแน่นอนในรุ่นของเรา เพราะเราเดินทางไม่ว่าจะเป็นการแสดงต่างประเทศหรือในประเทศก็ตาม ต้องเคยได้มีโอกาสร่วมงานกับครู ศิลปินที่อายุ 50 ปีขึ้นไป ส่วนใหญ่จะได้รับรู้การเป็นนักนาฏยประดิษฐ์ของครู รู้ถึงความมุ่งมั่นของครูที่จะทำงานเกี่ยวกับศิลปะ ศิลปะการแสดงครูจะมีวิสัยทัศน์ เรื่องของการแสดงที่แตกต่างจากคนอื่นโดยสิ้นเชิง ครูเป็นคนล้ำสมัย มีมุมมองที่จะสอน ในขณะที่ครูพูดกับเราครูจะสอนไปด้วย ต้องแบบนี้ อย่าทำแบบนี้ซ้ำ ไม่จำเป็นต้องทำเป็นรูปแบบเดิม ๆ ครูจะมีมุมมองว่าจะต้องปรับเปลี่ยน ซึ่งแรก ๆ ที่เราเป็นเด็กก็จะไม่เข้าใจ ว่าสิ่งที่ครูทำจะใช่หรือไม่ เราโดนถ่ายทอดแบบกระเจกเงามาโดยตลอด ก็คือทำตามครูผู้ใหญ่ พอมีการเปลี่ยนแปลง ความรู้สึกในตอนนั้นก็ไม่เห็นด้วย แต่เราเป็นเด็กต้องทำตามครู พอเราโตขึ้นมาเราก็มองว่าครูมากขึ้นว่าศิลปะมันต้องไม่หยุดนิ่ง แต่ในขณะที่เดียวกันที่ครูทำจะมีเหตุผลมีผลนะตลอด ปัจจุบันถ้าเราย้อนไปถามสิ่งที่เกิดขึ้นครูก็จะ

มีเหตุผลอธิบายได้ตลอด นี่เป็นสิ่งสำคัญ ไม่ใช่โมเมว่าฉันอยากจะเปลี่ยนก็เปลี่ยนได้ อันนี้เป็นอุปนิสัยของครูอย่างหนึ่ง ต้องมีหลักการ ต้องมีเหตุผล สืบเนื่องมาจากครูเป็นนาฏยศิลปินที่ดี เป็นตัวเอกมาก่อน ได้รับการถ่ายทอดมาอย่างเข้มข้น พื้นฐานดี ครูจึงสามารถเอามาปรับปรุงการแสดงแบบที่ครูคิด ตอนที่เรได้รับการถ่ายทอดมาจากครูเดี่ยวครูมาก็เปลี่ยนอีกแล้ว เปลี่ยนอะไรกันหนักหนา ตอนเด็กก็ไม่เข้าใจ พอครูฉกคิดอะไรขึ้นมาได้ก็เอามาปรับใช้ เป็นการถ่ายทอดให้เราที่เป็นศิลปินเด็กโดยไม่รู้ตัวเลย พอเราโตขึ้นก็เอาที่ครูถ่ายทอดให้มาใช้จนถึงปัจจุบัน

การเป็นนักนาฏยประดิษฐ์ของครูไม่ใช่เฉพาะงานโขนละครอย่างเดียว ระเบียบของครูก็มีความสามารถให้เห็นมุมมองแปลกใหม่ มุมมองในอดีตสร้างไว้อย่างหนึ่ง ท่านก็จะหามุมมองใหม่จากอีกตัวละครหนึ่ง การแสดงอันไหนยาวไป ที่จะนำไปแสดงต่างประเทศ ท่านก็ปรับ แสดงต่างประเทศนั้นไม่ได้จะต้องย่น ท่านก็จะปรับกระบวนท่าให้เหมาะกับสถานที่และกลุ่มผู้ชม ก็ถือเป็นหัวใจหลักของนาฏยประดิษฐ์ คือต้องมี ก ข ค ง ต้องมีหลักการสร้างงานนาฏยประดิษฐ์ เราไปจับหลักของต่างประเทศเสียเป็นส่วนใหญ่ หลักของคนไทยมี แต่อาจจะเขียนไว้น้อย เราอาจจะสร้างเป็นแพทเทิร์นไว้น้อย แต่จริง ๆ บอกเลยว่ามี โดยเฉพาะของครูสถาพร ไม่ว่าจะเป็นการปรับแถว การแปรแถว การจัดระดับ ฯลฯ สิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นในยุคของครูสถาพร แต่ท่านก็ยังอยู่ในกลุ่มครูอนุรักษ์ ก็ทำไม่ได้มากในประเทศไทย ท่านเลยได้ทำมากน้อยในต่างประเทศ สิ่งที่ท่านทำไม่ได้ทำลายจารีต แต่ก็มีครูที่ลุกขึ้นมาต่อว่า ว่าไม่ดี ไม่ใช่ ไม่งาม ก็จะเป็นอีกมุมมอง...

สมรัตน์ ทองแท้ นักวิชาการละครและดนตรีชำนาญการ สำนักการสังคีต กรมศิลปากร (สมรัตน์ ทองแท้, สัมภาษณ์, 15 ตุลาคม 2557) กล่าวว่า

...คุณครูสถาพร สนทอง เป็นต้นแบบที่ควรยกย่องและควรเอาอย่าง ทำให้วงการนาฏยศิลป์ไทยกว้างขวางออกไป ไม่จำกัดผู้ชม ทำให้ศิลปินได้รับความรู้และประสบการณ์ตรง นอกเหนือจากวัฒนธรรมของเราเอง ทำให้ภาพลักษณ์ขององค์กรมีความโดดเด่นมากกว่าเดิม ทำให้ศิลปะการแสดงงอกงามไม่นิ่งอยู่กับที่ และเป็นไปตามระบบที่เหมาะสม เข้ากับสถานการณ์ทางสังคมยุคนั้น...

ชวลิต สุนทรานนท์ นักวิชาการละครและดนตรีเชี่ยวชาญ สำนักการสังคีต กรมศิลปากร (ชวลิต สุนทรานนท์, สัมภาษณ์, 14 ตุลาคม 2557) ได้กล่าวถึงสถาพร สนทองไว้ว่า ครูเป็นคนเก่ง สามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบการแสดงให้เข้ากับยุคสมัย และวิธีการก็ยังตกทอดมา มีหลายคนได้นำไปใช้อยู่จนถึงปัจจุบัน ซึ่งยังมีความทันสมัยอยู่ ไม่ว่าจะเป็นระบำหรือละคร สถาพร สนทอง ได้นำหลักการทางนาฏยศิลป์ตะวันตกมาปรับใช้กับการปรับแถว กระบวนท่าต่าง ๆ ทำให้การแสดงดูสวยงามไม่น่าเบื่อ

คมสันฐ ห้วยเมืองลาด นาฏศิลปินอาวุโส สำนักการสังคีต กรมศิลปากร (คมสันฐ ห้วยเมืองลาด, สัมภาษณ์, 14 ตุลาคม 2557) ได้กล่าวไว้ว่า

...ครูเป็นคนที่มีประดิษฐ์ชุดการแสดง โดยใช้องค์ความรู้ไทยเป็นหลัก และนำเอาองค์ความรู้อื่นที่รับรู้ได้เห็นมารวมประดิษฐ์ขึ้น ครูเคยเห็นการแสดงที่นักแสดงแปลงตัวของอินโดนีเซีย ครูก็เอามามิกซ์ให้เป็นไทย ปกติเวลาแสดงการแปลงตัวของไทย

พอสำเร็จก็วิ่งหายเข้าไป อีกตัวก็วิ่งออกมา แต่ครูจะใช้วิธีซ่อนกัน สื่อให้คนดูเข้าใจมาก
ขึ้นว่ามีการเปลี่ยนตัว...

ธีรเดช กลิ่นจันทร์ นาฏศิลปินชำนาญงาน สำนักการสังคีต กรมศิลปากร (ธีรเดช กลิ่นจันทร์, สัมภาษณ์, 15 ตุลาคม 2557) ได้กล่าวไว้ว่า ครูเป็นผู้ที่มีความรอบรู้เจนจัดในด้านศิลปะการแสดงนาฏศิลป์ไทย และด้านนาฏยประดิษฐ์ มีสามารถในการสื่อสารความรู้ ความเข้าใจในเชิงศิลปะทางนาฏศิลป์ไทยให้สากลได้รับรู้ อันเป็นการเผยแพร่ให้นาฏศิลป์ไทยเป็นที่รู้จักไปทั่วโลก

ขวัญใจ คงถาวร รองคณบดี คณะศิลปนาฏดุริยางค์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ (ขวัญใจ คงถาวร, สัมภาษณ์, 14 ตุลาคม 2557) ได้เคยร่วมงานเป็นนักแสดง ในงานที่สถาพร สนทอง เป็นผู้ออกแบบท่ารำและเป็นผู้ฝึกซ้อม ได้กล่าวว่า

...คุณครูสถาพร สนทอง มีแนวคิดแปลกใหม่ไปจากแนวคิดทางด้านนาฏศิลป์ไทยแบบเดิม มีหลักการออกแบบที่เป็นสากล ไม่น่าเบื่อ แต่ยังคงเอกลักษณ์ของความ เป็นไทย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากประสบการณ์ที่ได้มีโอกาสไปร่วมงานในต่างประเทศ และระดับนานาชาติ เป็นผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ ไม่ยึดติดอยู่ในกรอบ ส่งผลให้ผลงานนาฏยประดิษฐ์ได้รับการยอมรับอย่างดีเยี่ยม และจากความสามารถตามที่กล่าวมาข้างต้น ทางคณะศิลปนาฏดุริยางค์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ จึงได้เชิญให้คุณครูสถาพร สนทอง เป็นผู้วางรากฐานนาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์ให้แก่นักศึกษาของทางสถาบัน เพื่อที่นักศึกษาจะได้มีศักยภาพ ชิดความสามารถในการผลิตผลงาน ต่อยอดนาฏยประดิษฐ์ชุดใหม่ ๆ ออกมาเป็นที่ยอมรับในระดับชาติ และระดับนานาชาติ อันเป็นผลผลิตที่มาจากต้นแบบนาฏยประดิษฐ์ของคุณครูสถาพร สนทอง...

ผลงานนาฏยประดิษฐ์ที่โดดเด่นของสถาพร สนทอง

- พ.ศ.2525 ระบายาวนา แรงงูใจ ท่ารำและลีลาการเคลื่อนไหวมีลักษณะเป็นพื้นบ้านง่ายๆ ที่สะท้อนเกี่ยวกับกิจกรรมที่กระทำอยู่ เช่น การกวักมือชวนเพื่อนบ้าน แบกคันไถ ไถนา หว่านข้าว เป็นต้น และนำมาดัดแปลงให้งดงาม

- พ.ศ.2527 การแสดงชุดขบวนประเพณีลอยกระทง (Loy Kra-thong Festival) แรงงูใจ นำชุดการแสดงรำเทียน ระบายาวโซ้ย และเถิดเทิง มาผสมผสาน โดยเรียบเรียงให้การแสดงเชื่อมต่อกันเป็นชุดเดียวกัน

- พ.ศ. 2527 การแสดงชุดนิยายแห่งคิมหันต์ (Trilogy of Tropic) แรงงูใจ การแสดงในฉากแรก ลีลาท่ารำและดนตรีประกอบยังคงรูปแบบเดิมไว้เป็นส่วนใหญ่ โดยปรับปรุงเพียงบางตอน เช่น ตอนนางเมขลาแต่งองค์ทรงเครื่องก่อนจะออกจากวิมาน โดยบรรจุเพลงใหม่ เป็นเห่ เชิดฉิ่ง ซึ่งมีทำนองช้า จังหวะอิสระ ได้คิดท่ารำสำหรับบทนี้ขึ้นใหม่

- พ.ศ. 2528 การแสดงชุดสวนเกษม (Blissful Garden) แรงงูใจ สวนเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ เป็นที่นัดพบของหนุ่มสาว เป็นที่เล่นสนุกสนานของเด็ก ๆ เป็นต้น เพียงแต่เวลาได้ทำให้มีสิ่งใหม่ๆเกิดขึ้น เช่น การจัดสวนด้วยตุ๊กตาประดับสวน ตลอดจนศิลปะการฟ้อนรำ ยังได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมอื่น ๆ มาผสมผสาน ประดิษฐ์ขึ้นจากความหมายของบทเพลง

- พ.ศ. 2528 การแสดงชุดอรัญชีวิน (Forest Life) แรงงูใจ สื่อถึงสัจธรรมในการดำรงชีวิตโดยการนำท่ารำมาผสมผสานเชื่อมต่อ จนเกิดเป็นกระบวนรำขึ้น รวมทั้งเป็นการรำตีบทจากบทร้องและเพลงที่แสดง ความหมาย ส่วนดนตรีก็เลือกสรรจากของเดิมที่มีอยู่ นำมาเรียบเรียงตามความหมายของเนื้อเพลง

- พ.ศ. 2530 การแสดงชุดผลัดปีที่ยอดดอย (New Year Celebration on The Hills) แรงงูใจ ประดิษฐ์สร้างสรรค์ขึ้นโดยนำท่าพื้นฐานของชาวลีซอ ซึ่งเป็นจังหวะการเต้น การก้าวเท้าอย่างสม่ำเสมอ มาปรุงแต่งให้มีจังหวะการก้าวเดินที่หลากหลายขึ้น เพิ่มการหมุนตัว ใส่ลีลาการเคลื่อนไหวของแขนและมือให้ประสานสัมพันธ์กับการเคลื่อนไหวของเท้าอย่างสอดคล้อง มีการกำหนดพื้นที่ว่างให้มีระยะและระดับต่าง ๆ โดยมีทิศทางการเคลื่อนไหว การจัดให้มีแถวแนวหลัง การแบ่งกลุ่ม การจัดแถว การรำคู่ การรำเดี่ยว การเข้าวง เป็นต้น

- พ.ศ. 2530 การแสดงชุดงานฉลอง (The Jubilation) แรงงูใจ ในยามที่มีงานเทศกาลเฉลิมฉลองนั้น คนไทยมีโอกาสดำเนินการบันเทิงจากมหรสพต่าง ๆ ซึ่งมีทั้งระบำ รำ ฟ้อน โขน หนัง ละคร หุ่นกระบอก และการละเล่นต่าง ๆ ท่ารำ ลีลาการเคลื่อนไหวและดนตรีประกอบสร้างสรรค์ ประดิษฐ์ตามลักษณะของการแสดงประเภทต่าง ๆ

- พ.ศ. 2530 การแสดงเบิกโรงโขนชุดนี้เพชร แรงงูใจ เรียบเรียงบทขึ้นใหม่โดยใช้ดนตรีประกอบแทนคำร้องเป็นส่วนใหญ่ ลีลาท่ารำเรียบเรียงใหม่ตามบทที่ปรับปรุง ผสมผสานการแสดงความรู้สึกและอารมณ์ของนักแสดงที่รับบทเป็นนทุก ที่ได้รับการกลั่นแกล้งให้เจ็บกาย เจ็บใจ ความรู้สึกปริเปรี้ยวที่ได้ชัยชนะ เป็นต้น ท่าระบำบางตอนของเหล่านางฟ้าและเทวดา จากเดิมเป็นการตีบทของผู้แสดง ต่อมาจึงบรรจุท่ารำที่เป็นแบบแผนขึ้นตามจังหวะและท่อนของเพลง

ผลสรุปการดำเนินการวิเคราะห์ / อภิปราย

ด้วยความพากเพียร ความใฝ่รู้ ความเป็นคนช่างสังเกต กล้าคิดกล้าทำ กล้าลองผิดลองถูก กระตือรือร้นที่จะสร้างสรรค์อยู่ตลอดเวลา บวกกับองค์ความรู้ที่ได้จากบรมครูทางนาฏศิลป์ไทย ทำให้สภาพรสนทอง เป็นผู้ที่มีรู้ลึกซึ้งในศาสตร์ของนาฏศิลป์ไทย รวมถึงประสบการณ์ที่ได้ปฏิบัติงานรับใช้ใกล้ชิดกับท่านผู้หญิงแผ้ว สนิทวงศ์เสนี (หม่อมมาจารย์) ศิลปินแห่งชาติ ซึ่งท่านผู้หญิงแผ้ว สนิทวงศ์เสนี ได้รับการยกย่องว่าเป็นเลิศในการสร้างสรรค์ผลงานนาฏยประดิษฐ์ เป็นยอดฝีมือของวงการนาฏศิลป์ไทย สภาพร รสนทอง จึงได้รับองค์ความรู้เรื่องของกระบวนความคิด วิธีการสร้างสรรค์งาน และรสนิยมที่ดีตามแบบฉบับของท่านผู้หญิงแผ้ว สนิทวงศ์เสนี มาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานนาฏยประดิษฐ์ของตนเองได้อย่างมีระดับ และจากการที่มีโอกาสไปศึกษาดูงานที่ต่างประเทศบ่อยครั้ง น้อยคนในยุคนั้นที่จะมีโอกาสเดินทางไป จึงเป็นการเปิดโลกทัศน์ให้สภาพร รสนทอง ได้ออกไปเห็นนาฏศิลป์ในระดับนานาชาติ เห็นรูปแบบการแสดง วิธีการดำเนินเรื่อง การถ่ายทอดท่าทางและอารมณ์สู่ผู้ชมที่แตกต่างกันของแต่ละชนชาติ การได้รู้ได้เห็นมากจึงเป็นการเพิ่มวิสัยทัศน์ในการสร้างสรรค์ผลงานนาฏยประดิษฐ์ของตนเอง สภาพร รสนทอง ได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบการนำเสนอ ท่าทาง การดำเนินเรื่องราว การออกแบบการแสดงนาฏศิลป์ไทยให้แตกต่างจากที่เคยมีอยู่ดั้งเดิม จนเกิดการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ไทยในรูปแบบใหม่ มีการดำเนินเรื่องราวที่กระชับ เข้าใจได้ง่าย น่าสนใจ เมื่อเป็นอย่างนี้แล้ว ผู้ชมก็เกิดความรู้สึกแปลกใหม่ ไม่รู้สึกเบื่อหน่าย

เทคนิค และวิธีการสร้างสรรค์ผลงานนาฏยประดิษฐ์ของสภาพร รสนทอง จากอดีตถึงปัจจุบัน ที่ทำผลงานมีความโดดเด่นและมีเอกลักษณ์เฉพาะตน คือ

1. มีแนวความคิด เนื้อหาหรือหัวข้อที่กำหนด เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงาน
2. เลือกสรรและประดิษฐ์ทำรำนามาร้อยเรียง ผสมผสานสัมพันธ์กันด้วยลีลาการเคลื่อนไหว ซึ่งเชื่อมท่าจากท่าหนึ่งไปอีกท่าหนึ่ง ให้สอดคล้องกันระหว่างอวัยวะของร่างกายและจังหวะดนตรี จนเกิดกระบวนการรำขึ้น โดยอาศัยเทคนิค และมุ่งหาคุณค่าของความงามเป็นสำคัญ
3. เลือกสรรเพลง ดนตรีประกอบการฟ้อนรำให้งดงามมีจังหวะและให้อารมณ์ต่อการแสดง
4. จัดระยะและสัดส่วน กระบวนท่าทำให้เหมาะสมกับพื้นที่ที่ใช้ในการแสดง ให้มีระเบียบงดงาม ได้ระดับและมิติ กำหนดทิศทางการเคลื่อนไหว เช่น การเข้าออกเวที การจัดแถว การแปรแถว การแบ่งกลุ่ม การรำคู่ การรำเดี่ยว การเข้าวง เป็นต้น เพื่อให้ลีลาการเคลื่อนไหวงดงามสมบูรณ์ยิ่งขึ้น
5. เพิ่มสีสันให้อารมณ์ของการแสดง โดยถ่ายทอดความรู้สึกและจินตนาการ เพื่อให้มีสื่อสัมพันธ์ระหว่างผู้แสดงและผู้ชม
6. เลือกสรรประดิษฐ์เครื่องแต่งกายตามจินตนาการและรูปแบบ ตามเนื้อหาที่กำหนด

ด้วยความที่เป็นคนกล้าทำในสิ่งที่แปลกและแตกต่าง จึงเกิดเสียงวิจารณ์แง่ลบในช่วงแรก กล่าวหาว่า “ผิดครู” จากกลุ่มคนที่เป็นพวกอนุรักษนิยมบางกลุ่ม แต่สภาพร สนทอง เลือกที่จะปล่อยวางและเพิกเฉยด้วยขันติธรรม เปิดใจยอมรับ และมุ่งมั่นยืนหยัดที่จะสร้างสรรค์ผลงานนาฏยประดิษฐ์ในรูปแบบของตนเองต่อไปอย่างไม่ย่อท้อ เพื่อให้นาฏศิลป์ไทยเกิดการพัฒนา ทันยุคทันสมัย ไม่หยุดนิ่งอยู่กับที่เหมือนที่เคยเป็นมา จนมาถึงวันนี้ อาจกล่าวสรุปได้ว่า สภาพร สนทอง เป็นบุคคลคนแรกที่บุกเบิกและนำพานาฏศิลป์ไทยไปสู่ระดับอาเซียน เป็นปรมาจารย์ต้นแบบด้านนาฏยประดิษฐ์ ผลงานยังคงทันสมัย วิธีการสร้างผลงานนาฏยประดิษฐ์ในรูปแบบของสภาพร สนทอง ยังคงถูกนำมาหมั่นเวียนศึกษาสืบต่ออย่างแพร่หลายและไม่มีวันจบสิ้น ดังปรากฏในรูปแบบการแสดงของกรมศิลปากรในปัจจุบัน รวมถึงเป็นแรงบันดาลใจ เป็นแบบอย่างให้กับนิสิต นักศึกษา และนักนาฏยประดิษฐ์รุ่นใหม่ได้ศึกษา และสามารถนำไปต่อยอด สร้างสรรค์ผลงานนาฏยประดิษฐ์ของตนเองสืบต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการศึกษา เก็บรวบรวมข้อมูล รูปภาพ วิดีทัศน์บันทึกการแสดงนาฏยประดิษฐ์ของสภาพร สนทอง จัดเก็บเป็นองค์ความรู้ทางนาฏศิลป์ไทยในรูปแบบของเอกสารทางวิชาการ
2. ควรช่วยกันเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับการสร้างสรรค์ผลงานนาฏยประดิษฐ์ของสภาพร สนทอง ให้กว้างขวางสู่สถาบันการศึกษาต่าง ๆ อันจะนำมาซึ่งประโยชน์แก่นิสิต นักศึกษา และนักนาฏยประดิษฐ์รุ่นใหม่ได้ศึกษา นำไปต่อยอด เพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถในสร้างสรรค์ผลงานนาฏยประดิษฐ์ที่มีคุณภาพสู่สาธารณชน

รายการอ้างอิง

ขวัญใจ คงถาวร, รองคณบดี คณะศิลปนาฏดุริยางค์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์. 2557. “สัมภาษณ์.”

14 ตุลาคม.

คมสันธู หัวเมืองลาด, นาฏศิลป์ปิ่นอาวสุ สำนักงานการสังคีต กรมศิลปากร. 2557. “สัมภาษณ์.” 14 ตุลาคม.

เฉลิม เศรษฐนันท์. 2515. *ตำนานการละคร*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ขวลิต สุนทรานนท์, นักวิชาการละครและดนตรีเชี่ยวชาญ สำนักการสังคีต กรมศิลปากร. 2557.

“สัมภาษณ์.” 14 ตุลาคม.

ดำรงราชานุภาพ, สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยา. 2508. *ตำนานละครอิเหนา*. พิมพ์ครั้งที่ 4

กรุงเทพมหานคร: ป.พิศนาคะการพิมพ์.

ธนิต อยู่โพธิ์. 2531. *ศิลปะละครรำ หรือคู่มือนาฏศิลป์ไทย*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สหกรณ์การเกษตร.

ธีรเดช กลิ่นจันทร์, นาฏศิลป์ชำนาญงาน สำนักการสังคีต กรมศิลปากร. 2557. “สัมภาษณ์.” 15 ตุลาคม.

ประเมษฐ์ บุญยะชัย. 2543. *ละครวังสวนกุหลาบ*. กรุงเทพมหานคร: ฟริสเกล จำกัด.

พัชรา บัวทอง, ข้าราชการบำนาญ กรมศิลปากร. 2557. “สัมภาษณ์.” 16 ตุลาคม.

ไพฑูรย์ เข้มแข็ง, ผู้เชี่ยวชาญการสอนนาฏศิลป์ไทย วิทยาลัยนาฏศิลป์. 2557. “สัมภาษณ์.” 20 ตุลาคม.

ไพโรจน์ ทองคำสุก, นักวิชาการละครและดนตรีชำนาญการ สำนักการสังคีต กรมศิลปากร. 2557.

“สัมภาษณ์.” 15 ตุลาคม.

วรรณพินิ สุขสม, นาฏศิลป์อาวุโส สำนักการสังคีต กรมศิลปากร. 2557. “สัมภาษณ์.” 14 ตุลาคม.

ศิริพงษ์ ฉิมพาลี, ข้าราชการบำนาญ กรมศิลปากร. 2557. “สัมภาษณ์.” 12 ตุลาคม.

ศุภชัย จันทรสุวรรณ, ศิลปินแห่งชาติ คนบดี คณะศิลปนาฏดุริยางค์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์. 2557.

“สัมภาษณ์.” 14 ตุลาคม.

สมรัตน์ ทองแท้, นักวิชาการละครและดนตรีชำนาญการ สำนักการสังคีต กรมศิลปากร. 2557. “สัมภาษณ์.”

15 ตุลาคม.

สุรพล วิรุฬห์รักษ์, ราชบัณฑิต ราชบัณฑิตยสถาน. 2557. “สัมภาษณ์.” 10 พฤศจิกายน.